

ใบความรู้ที่ ๙ เรื่อง งามล้ำวรรณศิลป์ ยลยีนคำกาพย์ (๒)
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง บทพากย์เอราวัณ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง งามล้ำวรรณศิลป์ ยลยีนคำกาพย์ (๒)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๓๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

การวิเคราะห์ภาพพจน์ในบทพากย์เอราวัณ

๑. ความหมายของโวหารภาพพจน์ (Figure of Speech)

กลวิธีการใช้ถ้อยคำที่พลิกแพลงไปจากความหมายตามตัวอักษร เพื่อสร้างจินตภาพ (Imagery) ให้เกิดขึ้นในใจผู้อ่าน ทำให้เกิดความรู้สึกคล้อยตาม สะเทือนใจ หรือประทับใจ

๒. ประเภทของภาพพจน์ที่โดดเด่นในบทพากย์เอราวัณ:

อติพจน์ (Hyperbole): คือการกล่าวเกินจริงเพื่อยืนยันย้ำความรู้สึกหรือความยิ่งใหญ่ พบได้มากที่สุด
ในวรรณคดีเรื่องนี้ โดยเฉพาะในบทชมโฉมช้างเอราวัณ

ตัวอย่าง: การบรรยายลำดับขั้นของเศียรช้าง ๓๓ เศียร, งา ๗ กิ่ง, สระบัว ๗ สระ ฯลฯ ซึ่งเป็นจำนวน
ที่มากมายมหาศาลเกินความเป็นจริง เพื่อแสดงอิทธิฤทธิ์และความยิ่งใหญ่ของเทพเจ้า

อุปมา (Simile): คือการเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งเหมือนกับอีกสิ่งหนึ่ง โดยมีคำเชื่อม (คำเปรียบ) เช่น ดัง,
ราว, ปาน, ประหนึ่ง, เปรียบ

ตัวอย่าง: บทบรรยายหางช้าง "หางแกว่งแกมพิรุณ ใหรัศมีสีแดงเข้มเหมือนแสงหิ้งห้อย" (เปรียบเทียบ
ของหางช้างว่าระยิบระยับเหมือนแสงหิ้งห้อย)

สัทพจน์ (Onomatopoeia): คือการเล่นเสียงธรรมชาติ เพื่อให้ผู้อ่านได้ยิน "เสียง" ผ่านตัวอักษร

ตัวอย่าง: การบรรยายเสียงกองทัพ "เสียงพลลั่นเอิกเกริกเกรียงไกร เฮโลसारกันไป โกลาหลอ้ออึง"
(ใช้คำที่ให้ความรู้สึกถึงเสียงดังอีกทีก็ครึกโครม)+

๓. การเชื่อมโยงภาพพจน์สู่จินตภาพ

การวิเคราะห์ว่าภาพพจน์แต่ละชนิดช่วยส่งเสริมให้ผู้อ่านมองเห็น "ภาพเคลื่อนไหว" (เช่น ช้างเดิน
กองทัพเคลื่อนพล) และ "แสงสี" (เช่น ความแวววาวของวิมาน ความขาวของช้าง) ได้ชัดเจนกว่าการบรรยาย
แบบร้อยแก้วธรรมดา

กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๖๐). หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานภาษาไทย วรรณคดีวิจักษ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การค้ำของ
สกสค.

ราชบัณฑิตยสถาน. (๒๕๔๖). พจนานุกรมศัพท์วรรณกรรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.

ธนิศ อยู่นิธิ. (๒๕๐๐). โขน. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร. (สำหรับข้อมูลเรื่องที่มาของการแสดงและบทพากย์)